

Bilaga 5 – Förtroendekänsliga poster

Regionstyrelsen har i sin interna kontrollplan för 2025 tagit fram de områden som skall kontrolleras inom redovisning av ekonomi. Arbetet har bl.a. varit fokuserat på att följa upp hanteringen av förtroendekänsliga poster. Det avser konton för resor, representation, uppvaktning, gåvor, konsulttjänster samt kurser och konferenser.

Granskningen syftar till att bedöma om den interna kontrollen avseende förtroendekänsliga poster är tillräcklig och för att fånga upp avvikelser/poster som kan ha ekonomisk eller förtroendekänslig betydelse.

Granskningen har omfattat ett antal kostnadskonton som bedöms kunna innehålla förtroendekänsliga transaktioner.

Granskningen omfattar Region Gotlands samtliga nämnder och har skett genom stickprovskontroller.

För att få ett så brett underlag som möjligt har kontrollperioden omfattat perioden 2024-05-01 - 2025-04-30.

Kontrollmoment

Regionen har riktlinjer för representation, uppvaktning och minnesgåvor samt riktlinjer för attest som gäller för samtliga anställda och förtroendevalda.

Granskningen syftar till att kontrollera följsamheten gentemot givna regelverk.

Kontroll av följande regler har gjorts:

- Angivande av syfte och deltagare
- Fakturaunderlag (bilagor)
- Kontering
- Momshantering
- Attest

Kontrollmetod

Hantering av förtroendekänsliga kostnadsposter har kontrollerats genom granskning av att Region Gotlands riktlinjer efterlevs samt att behörig person har beslutsattesterat. Med behörig person menas att fakturan är attesterad av rätt person enligt attestreglementet som regionens nämnder har beslutat.

Verifikationer för aktuell kontrollperiod har sökts fram ur ekonomisystemets transaktionsanalys. Från kontrollunderlaget har automatgenererade transaktioner utan gransknings- och beslutsattest exkluderats. Även transaktioner med attest från löneenheten samt rättningar m.m. via bokföringsorder har exkluderats från kontrollunderlaget. Kontrollunderlaget innehåller därefter drygt 15 000 transaktioner.

Av transaktionerna i kontrollunderlaget har sedan var 25:e transaktion valts ut för granskning. Totalt granskades drygt 600 transaktioner.

För varje transaktion har kontroll gjorts av att det klart framgår vilket syftet är och vilka som deltagit. Utan deltagarlista går det exempelvis inte att klargöra om attestanten själv deltagit i aktiviteten. Antal deltagare vid exempelvis representationsmåltid påverkar även vilket momsavdrag som får göras. Kontroll har gjorts för att säkerställa att riktlinjerna för attest har följts avseende attestbehörigheter, att attestant ej attesterat egna köp, att relevanta anteckningar gjorts och att underlag finns där så krävs som styrker verifikatet.

Resultatet har dokumenterats så att det klart går att se om kostnaden avser resor, extern- och intern representation, utbildningskostnader eller konsulttjänster.

Resultat

Granskningen visade att 236 transaktioner (39,1%) inte har ett fullt godkänt resultat. Det som framkommit är framför allt brister i att bifoga förtydligande anteckningar vilket ofta leder till fler otydligheter.

Ett antal verifikat borde ha attesterats av överordnad, men var gjorda av deltagande attestant. Övriga hade attesterats av attestanter redovisade i av nämndernas beslutade attestförteckningar.

Framkomna brister redovisas enligt nedan.

Kvitto (underlag) från inköpstillfället saknas vid 142 tillfällen (23,5%). Här kan inte kontroll av syfte utföras, inte heller kan eventuella fel i momshanteringen kontrolleras. Saknade underlag medför en rad följdbrister.

Uppgift om syfte och samband med verksamheten saknas i 147 fall (24,3%). Det framgår inte, eller är otydligt, av kvitton eller anteckningar till vad eller vem inköpet gjorts. Det framgår av fakturan vad som köpts, men många gånger inte varför eller vem vilket är nödvändigt för att styrka inköpets samband med verksamheten.

Kontrollen visar att i 59 fall (9,8%) har ingen moms bokförts eller bokförts felaktigt trots att det framgår av bifogade kvitton att moms ingår i köpet. Därtill tillkommer även de fall där moms har bokförts eller korrigerats, men underlag saknas eller är bristfälliga så att det inte går att säkerställa att moms bokförts korrekt.

Felaktig attest har skett vid 19 tillfällen (3,1%). Felaktigheterna avser att beslutsattest har skett trots eget deltagande, delegering av attestbehörighet har skett till fel person eller där ansvaret inte fanns i någon attestförteckning.

Vid granskningen uppmärksammades att kostnader konterats på konton som inte stämmer med kostnadens syfte. Vi har sett att bokföring sker på konton som inte ingår i gjord kontroll, men där kostnaderna helt eller delvis avser eller skulle kunna avse förtroendekänsliga poster.

Analys/slutsats

Granskningen visar att den interna kontrollen vid hanteringen av förtroendekänsliga poster inom Region Gotlands berörda verksamheter inte fungerar fullt tillfredställande. Kontrollen bedöms som ej godkänd.

Kontrollen har utgått från arbetsmaterialet och bedömningen är att gjorda inköp verkar rimliga i de verksamheter inköpen är gjorda.

Det är viktigt att verksamheten klargör till vad inköpet är gjort, det vill säga syftet. Ett underlag kan visserligen visa exakt vad som köpts, men inte till vad det använts. Här kan det finnas inslag av verksamhetsanknutna inköp som är självklara för gransknings- och beslutsattestanter men som inte går, eller är svårt, att utläsa vid efterkontroll av utomstående.

Det är också viktigt att bifoga kvitton som underlag, dels för att styrka gjorda inköp, dels för att säkerställa att eventuell moms hanteras på korrekt sätt.

Det är även viktigt att beslutsattestanter är medvetna om att attest av egna köp ska göras av överordnad chef. Det måste också vid varje tidpunkt finnas kompletta och uppdaterade attestförteckningar.

Åtgärd

Granskningen visar att hanteringen av förtroendekänsliga poster i stort fungerar men att efterlevnaden av regelverken inte i alla delar är tillräcklig.

För att komma tillrätta med bristerna behöver förvaltningarnas ekonomichefer involveras med att ta fram konkreta åtgärder. Förslag på åtgärder kan vara att informationen på intranätet om hur förtroendekänsliga poster ska hanteras förbättras samt att man i kommande chefsutbildningar inom ekonomiområdet särskilt tar upp detta område.

Rekommenderas att kontrollen kvarstår som kontrollpunkt.

Kontroll utförd av:

Cisela Johansson, systemadministratör verksamhetssystem ekonomi, RSF ekonomiservice

Emma Löfgren, systemadministratör verksamhetssystem ekonomi, RSF ekonomiservice

Gunilla Malmström, systemadministratör verksamhetssystem ekonomi, RSF ekonomiservice

Maria Gustafsson, systemadministratör verksamhetssystem ekonomi, RSF ekonomiservice

Pernilla Johnsson, ekonom, RSF ekonomistöd

Zebastian Ekedahl, ekonomicontroller, RSF ekonomistöd

Kontrollansvarig:

Marlene Bernfalk Karlsson, tf ekonomidirektör